

конкретного підприємства. Зокрема, обсяг наданих послуг визначеної якості, оплачених за певний проміжок часу; кількість споживачів товарів і послуг; витрати обігу на реалізацію товарів; тривалість виконання типових операцій; капіталовкладення у господарську діяльність, тощо.

Таким чином, бізнес-процес підприємства в системі управлінського обліку розглядатимемо як горизонтальну ієрархію внутрішніх і залежних між собою функціональних дій, сукупність етапів робіт, що здійснюються протягом певного проміжку часу, починаються з одного або більше початкових кроків і завершуються створенням продукту або послуги необхідної клієнту.

Список використаних джерел

1. Кошкаров С. А. Внутрішньогосподарський оперативний облік у системі управління діяльністю виробничих підприємств : [монографія] / В. І. Бачинський, П. О. Куцик, С. А. Кошкаров. – Чернівці: Золоті литаври, 2012. – 264 с.

2. Червякова В. В. Формування комбінованої бізнес-моделі підприємства автосервісу в умовах контролінгу / В. В. Червякова // Бізнесінформ. – 2013. – № 9. – С. 166 - 171: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.business-inform.net>

УДК 657.1:330.341.1

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ, ВИКОРИСТАННЯ І ОБЛІКУ ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Г. П Журавель, Ю. Г. Журавель

Тернопільський національний економічний університет

Низький рівень конкурентоспроможності економіки України, довготривала кризова стагнація, різке збільшення військових витрат, дефіцит державного бюджету вимагають пошуку реальних джерел і мобілізації наявних фінансових ресурсів для інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки. Джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки поділяються на внутрішні та зовнішні. Важливими внутрішніми джерелами є амортизаційні відрахування, прибуток підприємств, резервні та страхові фонди, внески засновників в статутний капітал, дивіденди, проценти, дохід від операцій з капіталом і фінансового інвестування, спонсорські та донорські внески. Враховуючи важливу необхідність підвищення конкурентоспроможності нашої економіки поняття інноваційного розвитку розширюється поняттям модернізації економіки. Модернізація уособлює в собі розбудову інституційних, економічних, інфраструктурних, науково-технічних, політичних, соціально-культурних основ для гармонійного розвитку країни.

Розрахунки показали (табл. 1), що із потенційних джерел у різні роки на капітальні інвестиції було спрямовано 45-50 % власних фінансових ресурсів. Решта фінансових ресурсів, ймовірно, була направлена на поповнення обігових коштів, виплату дивідентів, соціальну сферу тощо. При цьому на капітальні інвестиції було направлено в різні роки 13-20 %

від нарахованої амортизації, хоча амортизація (враховуючи її економічну суть) має, перш за все, спрямовуватися на капітальні інвестиції. Як видно з табл. 1 в 2010 році амортизація була нарахована в обсязі 121,9 млрд. грн., то на собівартість у складі операційних витрат було віднесено 90,8 млрд. грн., або 74,5%. Саме ця величина свідчить про реальне грошове відшкодування амортизації в ціні товару (послуги), тобто реальні грошові ресурси, які отримує підприємство і на основі яких може здійснювати відтворення основних засобів. Але з 2012 року органи статистики вже не надають інформацію про структуру операційних витрат.

Для збільшення величини амортизаційних відрахувань в світовій практиці застосовуються різні механізми, в тому числі прискорену амортизацію.

Таблиця 1 – Власні фінансові ресурси підприємств України та обсяги їх спрямування на капітальні інвестиції

№ з/п	Показники	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
1.	Прибуток прибуткових підприємств після оподаткування, <i>млн. грн.</i>	108 853	155 198	208 896	210 607	179 259	205199
2.	Амортизаційні нарахування в структурі операційних витрат з реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), <i>млн. грн.</i>	86 126	90 844	101 559	x	x	x
3.	Амортизація (знос) основних засобів, <i>млн. грн.</i>	120 531	121 927	118994	146 582	185 718	195 700
	<i>з неї сума амортизації, що спрямована на капітальні інвестиції</i>	<i>н.д</i>	<i>24 076</i>	<i>26 176</i>	<i>25 799</i>	<i>27 654</i>	<i>25 852</i>
	<i>% до нарахованого зносу (амортизації)</i>	<i>x</i>	<i>19,7</i>	<i>22,0</i>	<i>17,6</i>	<i>14,9</i>	<i>13,2</i>
4.	Потенційний обсяг власних фінансових ресурсів для інвестування, <i>млн. грн. (р.1 + р.3)</i>	229 384	277 125	327 890	357 189	364 977	400 899
5.	Спрямування власних фінансових ресурсів підприємств на капітальні інвестиції, <i>млн. грн.</i>	127 435	114 964	152 279	175 424	170 675,6	154 629,5
6.	<i>% до потенційних фінансових ресурсів</i>	<i>55,5</i>	<i>41,5</i>	<i>46,4</i>	<i>49,1</i>	<i>46,7</i>	<i>38,6</i>

Таблиця розрахована за даними [1; 2; 3; 4].

При прискореній амортизації суб'єкти господарювання одержують додаткові кошти, не обтяжені податком (на відміну від прибутку). На амортизаційні відрахування не впливають кон'юнктурні зміни в економіці

(спад виробництва, зміна цін і ставок за кредитами), тобто амортизація є стабільним джерелом фінансових ресурсів для модернізації. Крім того, при наявності амортизаційного фонду можна було б ці кошти використовувати за цільовим призначенням на оновлення обладнання. Прискорена амортизація дозволяє підприємцям отримувати додаткові кошти в перші роки використання основних засобів. Статистичні дані свідчать, що в Україні спостерігається зниження частки використання амортизації на капітальні інвестиції. Якщо в 2010 році від обсягу нарахованої амортизації на капітальні інвестиції було спрямовано близько 20 %, то в 2014 році – 13%.

Однією з причин низького рівня використання амортизаційних відрахувань на капітальні вкладення є відсутність системи контролю за нарахуванням і цільовим використанням цих коштів, так як вони поступають, зберігаються разом з обіговими. З метою впливу на дану ситуацію доцільно було б на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» відкрити окремий субрахунок «Забезпечення відновлення необоротних активів» на якому обліковувати суми нарахованих і використаних амортизаційних відрахувань, коштів інших джерел. При створенні Державного банку розвитку всі кошти (внутрішніх і зовнішніх джерел) які призначені на капітальні інвестиції суб'єктів господарювання доцільно було б зберігати на рахунках у цьому банку і використовувати за цільовим призначенням.

Список використаних джерел.

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К.: НІСД, 2015. – С. 684 с.
2. Діяльність суб'єктів господарювання за 2013 рік: Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 474 с. [Електронний ресурс]: – Доступний з: <<http://ukrstat.gov.ua>>
3. Капітальні інвестиції в Україні. Статистичний бюлетень. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Капітальні інвестиції в Україні у 2007-2011 роках. Статистичний збірник. Державна служба статистики України, 2012. – 122 с.

УДК 657

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

М. М. Зогуляк

*Мукачівський державний університет, вул. Ужгородська, 26,
м. Мукачево, Україна, 89600, e-mail: martha-pikula@yandex.ru*

Із метою здобуття конкурентних переваг, формування позитивного іміджу, завоювання довіри з боку кредиторів, інвесторів та партнерів підприємству потрібно мати повноцінну інформацію про результати його роботи та перспективи розвитку. У загальній системі обліку інформаційну базу для прийняття раціональних управлінських рішень (оперативних, тактичних, стратегічних) формує управлінський облік, виходячи зі специфіки діяльності підприємства, галузі економіки тощо. Очевидно, що